ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a členů JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Josefa Cingroše, Mgr. Stanislava Moláka, JUDr. Tomáše Homoly a Mgr. Petra Škvaina, o návrhu předsedkyně Městského soudu v Brně ze dne 8. 6. 2010, č. j. Spr. 1215/2010, na zahájení kárného řízení proti **JUDr. T. V.**, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Přerov, zast. JUDr. Tomášem Sokolem, advokátem, se sídlem Sokolská třída 60, Praha 2,

takto:

JUDr. T. V.
soudní exekutor Exekutorského úřadu v Přerově,

se podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů,

zprošťuje

návrhu předsedkyně Městského soudu v Brně na zahájení kárného řízení ze dne 8. 6. 2010, č. j. Spr. 1215/2010, kterým mu bylo kladeno za vinu, že

jako soudní exekutor v rozporu se zákonem postihl účet manžela povinné v rámci soudní exekuce, nařízené Městským soudem v Brně ze dne 14. 1. 2010, č. j. 75 EXE 533/2010 – 12, vedené proti K. G., nar. X, bytem v B., D. 10, což bylo zjištěno na základě podané stížnosti, vedené pod Spr. 1215/2010, která byla shledána oprávněnou. Tento úkon učinil soudní exekutor JUDr. T. V. vůči S. G.i, bytem v B., D. 10, exekučním příkazem postižením jiných majetkových práv ze dne 2. 4. 2010, č. j. 103 Ex 32469/09 – 15 a to i přes skutečnost, že si musel být vědom nezákonného jednání a účinků z toho vyplývajících, a měl tak porušit povinnost stanovenou právním předpisem, neboť

nebylo prokázáno,

že se stal skutek, pro nějž je kárně obviněný stíhán.

Odůvodnění:

Předsedkyně Městského soudu v Brně podala návrh na zahájení kárného řízení proti JUDr. T. V., pro kárné obvinění, kterého se měl dopustit jednáním uvedeným ve výroku tohoto rozhodnutí. V odůvodnění návrhu je uvedeno, že vzhledem k tomu, že tento způsob exekuce se týká pohledávky, kterou má majitel účtu na základě smlouvy o

účtu vůči peněžnímu ústavu, je zcela nerozhodné, čí byly peněžní prostředky, které byly na účet uloženy; podstatná je pouze skutečnost, kdo je majitelem účtu, neboť jedině on má pohledávku z účtu u peněžního ústavu, kterou lze exekucí postihnout. Pohledávka z účtu, jehož majitelem je jeden z manželů, přitom není součástí společného jmění; do něj mohou patřit jen peněžní prostředky z účtu již vybrané (srov. 21 Cdo 1774/99, R 4/2001, 20 Cdo 681/2001, R 75/2002). To platí i v případě, že pohledávka z účtu byla (nesprávně) postižena přikázáním jiné peněžité pohledávky.

Kárně obviněný ve vyjádření k návrhu na zahájení kárného řízení uvedl, že se k němu nemůže vyjádřit, protože návrh trpí nedostatky. Kárný žalobce v žalobě uvádí, že obviněný „*v rozporu se zákonem postihl účet manžela povinné*“, ale v žalobě již není uvedeno v rozporu s jakým zákonem by jednání kárně obviněného mělo být. Poukázal na čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a dovozoval, že i kárně obviněný má právo na to, aby mu bylo řádně sděleno, co je mu kladeno za vinu a v čem je spatřováno protiprávní jednání.

Pokud kárný žalobce odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1774/99 a na rozhodnutí ze dne 14. 3. 2002, sp. zn. 2 Cdo 681/2001, má kárně obviněný za to, že je třeba vycházet z § 2 exekučního řádu. Soudní judikatura není v právním řádu České republiky závazná ani pro soudy nižších instancí, natož pro jiné osoby či orgány. Podle přesvědčení kárně obviněného nelze dovozovat povinnost soudního exekutora postupovat podle judikatury Nejvyššího soudu, a proto ani jednání, které neodpovídá názorům publikovaným v rozhodnutí Nejvyššího soudu, nelze považovat za protiprávní.

Pokud jde o právní názor vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 1774/99, domníval se kárně obviněný, že uvedený právní názor neodpovídá právní úpravě institutu společného jmění manželů ani platné právní úpravě výkonu rozhodnutí v občanském soudním řádu. Ve vyjádření podrobně rozebral současnou právní úpravu a dovozoval, že citované rozhodnutí Nejvyššího soudu je z hlediska této právní úpravy společného jmění manželů a výkonu rozhodnutí zastaralé.

Kárně obviněný pak poukázal na to, že Nejvyšší soud v tomtéž rozhodnutí konstatoval, že „*uvedený závěr* (rozuměj nemožnost nařízení výkonu rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu, jehož majitelem není povinný) *nelze vykládat tak, že by tyto peněžní prostředky vůbec nebylo možné postihnout cestou výkonu rozhodnutí. V závislosti na tom, z jakého právního titulu byly na účet uloženy, se oprávněný může domáhat vůči majiteli účtu (jako poddlužníku) nařízení výkonu rozhodnutí přikázáním tzv. jiné peněžité pohledávky povinného (§ 312 a násl. o. s. ř.), popřípadě postižením tzv. jiného práva povinného (§ 320 o. s. ř.); předmětem výkonu rozhodnutí by tu byla pohledávka povinného, nebo jeho jiné majetkové právo, na základě kterého má vůči majiteli účtu právo na prostředky vložené na účet*“. Kárně obviněný tedy uzavřel, že i Nejvyšší soud připustil možnost postižení finančních prostředků na účtu manžela povinného prostřednictvím způsobu výkonu rozhodnutí postižením jiných majetkových práv.

V doplnění vyjádření ke kárné žalobě ze dne 3. 12. 2010 poukázal kárně obviněný na odbornou literaturu, která dokládá nejednotnost názorů na výše uvedenou

problematiku. Konstatoval dále, že na nejednotnost názorů v této oblasti upozorňuje i Ministerstvo spravedlnosti, a doložil stanoviska tohoto orgánu ke stížnostem v jiných exekučních řízeních, a to přípisy ze dne 2. 6. 2010 a 16. 11. 2010.

Kárně obviněný zdůraznil, že v projednávaném exekučním řízení vydal dne 2. 4. 2010 exekuční příkaz na postižení jiných majetkových práv podle § 49 odst. 1 písm. d) a § 52 odst. 1 a 2 exekučního řádu za použití § 320 o. s. ř. V žádném ohledu tedy nejednal v rozporu s platnými právními předpisy; zákon ani jiný předpis nezakazují provedení exekuce prostřednictvím postižení jiných majetkových práv povinného. Namítal dále, že právní argumentace kárné žalobkyně je naprosto nedostatečná a nesrozumitelná. Vadou kárné žaloby je i to, že se vůbec nezabývá problematikou interpretačního prostoru, který má exekutor.

Konstatoval, že zřejmě nikdo nepochybuje o tom, že prostředky na účtu byly co do svojí povahy exekuovatelné, spor je pouze o to, zda jde o konkrétní finanční prostředky a nebo pohledávku vůči peněžnímu ústavu a zejména, zda lze vést exekuci, svědčí-li právo k účtu manželovi povinného. Názory na tuto problematiku se liší, a je nepřijatelné sankcionovat exekutora za to, že v takové sporné situaci zaujal jeden z možných právních názorů. Navrhoval, aby byl kárného obvinění zproštěn.

Kárná žalobkyně se z účasti u ústního jednání omluvila. Kárně obviněný i jeho obhájce se k jednání dostavili. Kárný soud vycházel z toho, že jsou splněny podmínky uvedené v § 17 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 7/2002 Sb.“), a proto návrh na zahájení kárného řízení projednal. Kárně obviněný i jeho obhájce navrhovali, aby byl kárně obviněný kárného návrhu zproštěn.

Ze spisu sp. zn. 67 Nc 28839/2009 Městského soudu v Brně, ze spisu sp. zn. 75 EXE 533/2010 Městského soudu v Brně, ze spisu 103 Ex 32469/09 Exekutorského úřadu v Přerově a ze spisu Spr. 1215/2010 Městského soudu v Brně bylo zjištěno, že usnesením Městského soudu v Brně ze dne 14. 1. 2010 byla ve věci oprávněného Komerční spořitelní a úvěrové družstvo DOMOV v likvidaci nařízena exekuce na majetek povinné K. G. pro částku 52 850 Kč s příslušenstvím. Provedením exekuce byl pověřen JUDr. T. V., soudní exekutor Exekutorského úřadu Přerov. Usnesením soudního exekutora ze dne 2. 4. 2010, č. j. 103 Ex 32469/09 – 16, byl ke dni tohoto rozhodnutí přibrán za účastníka řízení manžel povinné S. G. Exekučním příkazem ze dne 2. 4. 2010, č. j. 103 Ex 32469/09 - 15 rozhodl soudní exekutor o provedení exekuce postižením jiných majetkových práv podle § 49 odst. 1 písm. d), § 52 odst. 1, 2 exekučního řádu za použití § 320 občanského soudního řádu, a to postižením jiných majetkových práv, konkrétně práva povinné na finanční prostředky vyplacené z účtu, který je veden u Československé obchodní banky na jméno manžela povinné S. G., který je účastníkem řízení na straně povinné.

Dne 15. 4. 2010 bylo Městskému soudu v Brně doručeno odvolání manžela povinné proti usnesení téhož soudu o nařízení exekuce, přičemž k odvolání byl připojen návrh na zbavení způsobilosti K. G. k právním úkonům. Podáním ze dne 21. 4. 2010 požádal manžel povinné o odklad výkonu exekuce nařízené usnesením Městského soudu v Brně ze dne 14.

1. 2010, č. j. 75 Exe 533/2010 - 12. Usnesením Městského soudu v Brně ze dne 20. 5. 2010, č. j. 75 Exe 533/2010 - 52 byl návrh manžela povinné na odložení provedení exekuce zamítnut s poukazem na to, že důvodem pro odložení provedení exekuce je předpoklad, že exekuce bude zastavena, což v daném případě nebylo splněno. Dále bylo uvedeno, že v důsledku podaného odvolání nenabylo usnesení o nařízení exekuce právní moci a exekuci z tohoto důvodu nelze provést. Tytéž účinky má i odklad provedení exekuce podle § 268 odst. 2 o. s. ř. Usnesením soudního exekutora ze dne 13. 5. 2010, č. j. 103 Ex 32469/09 - 27 byl exekuční příkaz č. j. 103 Ex 32469/09 - 15 vydaný dne 2. 4. 2010, kterým bylo nařízeno přikázání pohledávky z účtu manžela povinné, zrušen.

Podáním ze dne 27. 4. 2010, které došlo Městskému soudu v Brně dne 4. 5. 2010, žádal manžel povinné o prošetření postupu soudního exekutora, který považoval za nezákonný. Nesouhlasil s tím, že byl označen účastníkem řízení a poukazoval na to, že peníze na dotčeném účtu nejsou součástí společného jmění manželů. Dovozoval tedy, že jeho účet nemůže být zablokován.

Městský soud v Brně přípisem ze dne 24. 5. 2010 sdělil oznamovateli, že se soudní exekutor dopustil vážného provinění a že proti němu bude uplatněna kárná pravomoc.

Kárný soud především zjistil, že návrh byl z hlediska subjektivní i objektivní lhůty podán včas a účinně, neboť byl podán osobou k tomu oprávněnou (§ 117 odst. 2 písm. e) zákona č. 120/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů), do 6 měsíců poté, kdy se navrhovatel dozvěděl o kárném provinění (květen 2010), a nejpozději do 3 let poté, kdy mělo ke spáchání kárného provinění dojít (duben 2010). Návrh na zahájení kárného řízení došel Nejvyššímu správnímu soudu dne 23. 8. 2010.

Při rozhodování o dané věci vycházel kárný senát z toho, že exekučním řádem přenesl stát část výkonu své moci – specifiky moci soudní, jíž je třeba rozumět soudní řízení počínaje nalézacím až po řízení vykonávací – na soudní exekutory. Jimi sice jsou fyzické osoby, avšak tato skutečnost má význam toliko právně technický či organizačně institucionální. Z hlediska funkcionálního vykonávají soudní exekutoři státní moc. Tento fakt pak také zdůvodňuje významné ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhovým oprávněním státu v kárných řízeních a především zdůvodňuje primární odpovědnost státu za škodu způsobenou exekutorem. V tomto směru se postavení exekutorů z hlediska jejich kárné odpovědnosti blíží postavení soudců, byť kárná odpovědnost je v § 116 odst. 2 exekučního řádu vymezena poměrně přísně. Kárným proviněním exekutora, kandidáta nebo koncipienta je závažné nebo opětovné porušení jejich povinností stanovených právním nebo stavovským předpisem anebo usnesením Komory, nebo narušení důstojnosti exekutorského povolání jejich chováním. Kárným proviněním je tedy jednání uvedených subjektů popsané intenzity (závažné) či opětovné, které je buď protiprávní (porušuje povinnosti stanovené právními nebo stavovskými předpisy či usneseními Komory) nebo samo o sobě nemusí být ještě protiprávní, ale narušuje důstojnost exekutorského povolání (nevhodnost chování z hlediska pravidel slušného chování apod.). Při hodnocení závažnosti porušení povinnosti exekutorem, exekutorským kandidátem či koncipientem je třeba vycházet ze všech okolností konkrétního případu. Závažnost porušení povinnosti je proto určována zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho

následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou kárně obviněného, mírou zavinění a jeho pohnutou apod. [podrobněji viz. Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, str. 417 a násl.].

Ze všech těchto skutečností vycházel kárný senát při rozhodování o vině soudního exekutora.

Soudnímu exekutorovi bylo kladeno za vinu, že v rozporu se zákonem postihl účet manžela povinné v rámci soudní exekuce nařízené Městským soudem v Brně, přestože si musel být vědom nezákonného jednání a účinků z toho vyplývajících. Z návrhu na zahájení kárného řízení nevyplývá, které zákonné ustanovení soudní exekutor porušil. V návrhu je poukázáno na rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 1774/99, R 4/2001, 20 Cdo 681/2001, R 75/2002 s tím, že v návrhu vyslovený právní názor platí i v případě, že pohledávka z účtu byla (nesprávně) postižena přikázáním jiné peněžité pohledávky.

V rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1774/99 bylo vysloveno, že výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu podle ust. § 303 a násl. o. s. ř. může být nařízen a proveden jen u pohledávky z účtu, jehož majitelem je povinný. Jiná pohledávka z účtu není způsobilým předmětem tohoto výkonu rozhodnutí, i kdyby na účet byly vloženy peněžní prostředky povinného, případně peněžní prostředky patřící do společného jmění manželů (povinného a majitele účtu). Manžel majitele účtu není účastníkem řízení o výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z tohoto účtu. Uvedený názor byl vyjádřen i v dalších rozhodnutích Nejvyššího soudu, například v rozsudku ze dne 14. 3. 2002, sp. zn. 20 Cdo 681/2001, který se týká daňové exekuce, dále v usnesení ze dne 31. 7. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1284/2002, a v usnesení ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 964/2007.

Lze tedy konstatovat, že názor Nejvyššího soudu na danou problematiku je setrvalý, nicméně v souvislosti s novelou občanského zákoníku provedenou zákonem č. 91/1998 Sb. s účinností od 1. 8. 1998 a s novelou občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 30/2000 Sb., se začal vytvářet právní názor zcela opačný. V Právním rádci č. 6/2001 byl vysloven a odůvodněn názor o možnosti vést exekuci na účet, jehož majitelem je manžel povinného, přičemž tento názor byl dále blíže rozveden v Právních rozhledech č. 10/2002. Podstatou argumentace bylo tvrzení o tom, že vzhledem k nové hmotněprávní úpravě obsažené v zákoně č. 91/1998 Sb., podle níž je rozšířen předmět společného jmění manželů (dále jen „SJM“) o pohledávky nabyté jedním z manželů za trvání společného jmění manželů, ale i o závazek vzniklý i jen jednomu z manželů za trvání SJM a vymezení odpovědnosti manželů za závazky tvořící SJM, nemůže dosavadní právní názor Nejvyššího soudu obstát. Důvody pro vyvolání změny dosavadního názoru pak byly spatřovány i v procesněprávní úpravě.

V publikaci Výkon rozhodnutí v soudním řízení [Kurka, V., Drápal, L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení. 1. vydání. Praha: LINDE PRAHA, a. s., 2004], reagovali autoři na kritické názory uvedené v literatuře, ale kritiku nepovažovali za oprávněnou. Uvedli mimo jiné, že pro odpověď na otázku, zda lze nařídit exekuci přikázáním pohledávky z účtu (u peněžního ústavu), jehož majitelem je nikoliv dlužník, nýbrž jeho

manžel, nelze změnu právní úpravy hodnotit izolovaně, nýbrž ve spojení s konkrétní úpravou právních vztahů. Setrvali na právních názorech vyjádřených v dosavadní judikatuře Nejvyššího soudu.

Kárný senát nepovažoval za nutné v této posuzované věci rozebírat podrobněji jednotlivé právní názory, pouze na výše uvedeném hodlal prokázat existenci rozdílných názorů na danou problematiku s tím závěrem, že judikatura Nejvyššího soudu zůstala nezměněna.

Kárně obviněný předložil na podporu své obhajoby stanoviska Ministerstva spravedlnosti ČR, odboru dohledu, ze dne 2. 6. 2010, č. j. 1010/2010-OD-DOH/9, a ze dne 16. 11. 2010, č. j. 2335/2010-OD-DOH/9, v nichž je poukazováno na to, že vedle tradičně prezentovaných názorů včetně judikatury Nejvyššího soudu o tom, že exekuční postižení bankovního účtu manžela povinného je podle § 303 a násl. o. s. ř. nepřípustné, existuje jiný menšinový názor. Ten je postaven na dvou argumentech, a to, že 1. majetkem ve smyslu § 143 odst. 1 písm. a) občanského zákoníku je nutno rozumět vedle věci také práva, zejména pohledávky a penězi ocenitelné jiné majetkové hodnoty, 2. nabytím pohledávky není okamžik, kdy jsou peněžní prostředky oprávněné osobě vyplaceny, nýbrž již okamžik vzniku pohledávky za bankou. V podrobnostech Ministerstvo spravedlnosti odkázalo na Komentář k exekučnímu řádu [Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 221 - 225].

Se zřetelem k výše uvedenému dospěl kárný senát k následujícím závěrům. Soudní judikatura sice není v právním řádu České republiky závazná, nicméně nelze souhlasit s názorem, že by neměla být respektována. Nejvyšší soud totiž podle § 14 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, jako vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování mimo jiné tím, že rozhoduje o mimořádných opravných prostředcích v případech stanovených zákony o řízení před soudy. Pokud by tedy takto vydaná rozhodnutí Nejvyššího soudu nebyla respektována, byla by fakticky popřena jeho sjednocující funkce a byly by tak porušeny i zásady spravedlivého procesu, zejména zásada rovnosti účastníků a zásada předvídatelnosti rozhodování.

Kárný senát však v této konkrétní věci nemusel posuzovat, zda kárně obviněný nerespektoval judikaturu Nejvyššího soudu, a zda by případně takový postup byl způsobilý založit jeho kárnou odpovědnost. Ve všech shora uvedených rozhodnutích Nejvyššího soudu, v nichž je dovozováno, že výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu podle § 303 a násl. o. s. ř. může být nařízen a proveden jen u pohledávky z účtu, jehož majitelem je povinný, je současně konstatováno, že *„uvedený závěr ovšem nelze vykládat tak, že by tyto peněžní prostředky vůbec nebylo možné postihnout cestou výkonu rozhodnutí. V závislosti na tom, z jakého právního titulu byly na účet uloženy, se oprávněný může domáhat vůči majiteli účtu (jako poddlužníku) nařízení výkonu rozhodnutí přikázáním tzv. jiné peněžité pohledávky povinného (§ 312 a násl. o. s. ř.), popřípadě postižením tzv. jiného majetkového práva povinného (§ 320 o. s. ř.); předmětem výkonu rozhodnutí by tu byla pohledávka povinného nebo jeho jiné majetkové právo, na základě kterého má vůči majiteli účtu právo na prostředky vložené na účet“.*

Exekuční příkaz ze dne 2. 4. 2010, č. j. 103 Ex 32469/09 - 15, který byl důvodem stížnosti manžela povinné a návrhu na zahájení kárného řízení, byl vydán na postižení jiných majetkových práv podle § 49 odst. 1 písm. d), § 52 odst. 1 a 2 exekučního řádu za použití § 320 občanského soudního řádu, tedy způsobem v rozhodnutích Nejvyššího soudu předvídaným. Vzhledem k tomu, že návrh na zahájení kárného řízení neobsahuje označení zákonného ustanovení, které měl soudní exekutor porušit, a v odůvodnění návrhu je pouze odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu, aniž by bylo uvedeno, v čem konkrétně byl postup soudního exekutora rozporný s touto judikaturou, dospěl kárný senát k závěru, že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je kárně obviněný stíhán. Kárný senát tedy shrnul, že není-li v návrhu na zahájení kárného řízení uvedeno, jaký právní předpis soudní exekutor porušil a v čem jiném je spatřována nesprávnost jeho postupu, a zjistí-li se, že exekuční příkaz byl vydán na postižení jiných majetkových práv podle § 49 odst. 1 písm. d), § 52 odst. 1, 2 exekučního řádu za použití § 320 občanského soudního řádu (zde na peněžní prostředky z účtu manžela povinné u peněžního ústavu), což judikatura Nejvyššího soudu obecně připouští, není takový postup soudního exekutora způsobilý založit kárnou odpovědnost.

Kárný senát proto rozhodl tak, že kárně obviněného návrhu na zahájení kárného řízení podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., § 226 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), za použití § 25 zákona č. 7/2002 Sb., zprostil.

Kárně obviněný uplatnil nárok vůči státu na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s kárným řízením. Vzhledem k tomu, že o jejich výši bylo třeba provést další šetření (její vyčíslení), rozhodne kárný senát o tomto návrhu samostatným rozhodnutím, což umožňuje § 19 odst. 3, věta druhá, zákona č. 7/2002 Sb.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** odvolání přípustné.

V Brně dne 7. prosince 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně kárného senátu